

ALMANYA'NIN BOSNA-HERSEK'TEKİ YÜKSEK
TEMSİLCİ ADAYI, CHRISTIAN SCHMİDT VE ONUN
MUHTEMEL BONN YETKİLERİNİ KULLANMASI -
02.05.2021

Senad SEVDİK

Blog No: 31
05.05.2021

Senad SEVDİK

Misafir Araştırmacı, Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM)

Giriş

1990lı yılların ardından, Francis Fukuyamanın da belirttiği gibi, liberalizmin sosyalizm üzerindeki zaferinden dolayı, Dünya tarihin sonu adlı teze şahitlik etmiştir. Ne var ki bu değişiklik, Balkan bölgesinde istikrarsızlaştırma sürecine sebep olmuştur. Bu makale, Barış Uygulama Konseyinin Bosna-Hersek (BH) için yeni aday gösterilen Yüksek Temsilci adayı, Christian Schmidtin ilerdeki muhtemel sonuçlarını araştırmayı amaçlamaktadır. Dolayısıyla bu makale ilk olarak Bosna-Hersekteki güncel politik ve sosyoekonomik problemleri, ikinci olarak da Almanyanın BHde ki tarihsel dış politikasını ve üçüncü olarak da Bonn Yetkilerini 1997den günümüze kadar yararları, eleştirileri ve ihtilafli yasal çerçevesini anlatacaktır. Son olarak da Christian Schmidtin Bosna-Herseke adaylığını yorumlayacaktır. Özellikle, bu makale, Bonn Yetkilerinin BHin toprak bütünlüğü ve AB üyeliği için hala gerekli olduğunu savunmaktadır. Ancak, bu yetkiler daha yasallaştırmalı, eşitlenmeli ve BHdeki yerel aktörler için şeffaf olmalıdır.

Bosna-Hersekin güncel durumu

Bugünlerde, BHin günlük haberleri hala etnikleştirilmiş siyaset, çelişkili yerel seçim sonuçları, savaş zamanı suçlularının davaları ve sosyoekonomik sorunlardan oluşmaktadır.

BHın Merkez Seçim Komisyonunun Srebrenica ve Doboj kentlerindeki 15 Kasım 2020 yerel seçim sonuçlarını iptal etme kararı, BH Cumhurbaşkanlığının Sırp üyesi Milorad Dodikten büyük eleştirilere yol açtı. Her iki şehirde de Dodikin partisi, Bağımsız Sosyal Demokratlar İttifakı, SNSD seçimi kazandı.[1] BH halkının uzlaşmasının önündeki bir diğer engel de savaş travmalarıdır. Buna göre, 1994 yılında kırk yedi kişinin hayatını kaybettiği Saraybosnada Markale pazarı kurbanları da anıldı.[2] Dahası, BHde hala yasadışı geri itmeler ve göçmenlere yönelik şiddet gibi sosyal ve insani sorunlar da bulunmaktadır.[3] Son ve önemli olarak, BH 100 üzerinden 35 puan alarak, halk yoksuzluğu açısından Balkanların en kötü ülkesi olmuştur. Böylelikle BH, 2020de 180 ülke arasında 101.sıradan 111.sıraya gerilemiştir.[4]

Almanyanın BHdeki Samimiyetsiz Dış Politikası

Birgül Demirtaşa göre, Almanyanın BHe yönelik dış politikası 2.Dünya savaşından bu yana geleneksel politikasıyla uyumludur. Almanyanın dış politikası, Bosna savaşı sırasında bir daha asla Auschwitz (Nie wieder Auschwitz) ve bir daha asla savaş (Nie wieder Krieg) arasındaki ikilem içindeydi. Almanyanın devlet kimliği politikası, Bosna savaşı sırasında uygulanan çok taraflılık ve Batı ittifakına bağlılıktan oluşuyordu. Bu nedenle, Almanyanın dış politikası, Alexander Wendtin inşacı devlet kimliği kavramıyla uyumluydu. Özellikle, Almanyanın iç politika faktörleri, Almanyanın Bosna savaşına yönelik dış politikasını oluşturdu; anayasal kısıtlamalar, alan dışı yaklaşımı ve birleşme sorunları bulunmaktaydı.

Almanya, Aralık 1991de Hırvatistan ve Slovenyanın bağımsızlığını tanıyan ilk ülke oldu. Bu büyük hata AB ülkeleri tarafından eleştirildi ve Almanyayı Yugoslavyanın dağılmasına sebep olmakla suçladılar. Zarar verildikten sonra, Almanyanın dış politikası Bosna savaşına karşı temkinli olmaya başlamıştır. Bu erken tanınmanın nedeni, Alman halkının birleşme ve kendi kaderini tayin etme konusundaki duyarlılığıyla ilişkiliydi.[5] Eski BH Yüksek Temsilcisi Schwarz-Schilling (2006-2007), Şansölye Helmut Kohlün (1982-1998), 1992 yılında Yugoslavyada girişimde bulunmadığından dolayı utandığını ve Almanya Federal Posta ve İletişim Bakanı görevinden istifa ettiğini belirtmiştir.[6]

Wolfgang Ischenger, Alman diplomat, Almanyanın Hırvatistan ve Slovenyayı erken tanımmasının nedenini şu şekilde açıklamaya çalıştı: Fikir, o noktada Hırvatistan ve Slovenyayı bağımsız egemen ülkeler olarak tanırsak, Yugoslav ordusu egemen bir ülkeye saldırmaya cesaret edemezdi. O zamanki hukuki Alman yaklaşımı buydu. İyi niyetliydi ama tabii ki pek de başarılı olmadı.[7] Açıklama inandırıcı değildir. Genel olarak, Almanya, Boşnaklara insani yardım vermeye ve bu konuda BHden 400.000 mülteciyi Almanyaya kabul etmeye öncelik verdi. Almanya, Rusyayı BHyne yönelik barış çözümlerine dahil etmekte de ısrar etti.[8]

Almanyanın BHyne karşı, politikasını açıklayan başlıca iki bölüm bulunmaktadır. Birincisi, Almanyanın Kosovaya Soğuk savaş sonrası ilk katılımı, Srebrenica katliamı gibi, Alman kamuoyunun bilincinde Bosna Savaşının etkilerinin azalmasına neden olmuştur.[9] İkinci olarak, Almanyanın dış politika değişikliği, Şansölye Merkel iktidarı (2005ten günümüze) sırasında BH üzerinde olumsuz etkilere neden olmuştur. Avrupa Borç Krizi sonrasında,

Almanyanın Balkanlardaki dış politikası daha da kötüleşti ve ulusal çıkarlara dayalı Avrupa politikasına odaklanmıştır.[10] Bununla birlikte, Almanya proaktif Avrupa geleneksel politikasından uzak olmasına rağmen, açıkça ulusal çıkarlara dayalı dış politika sağlamadığı için bu değişiklik tam olarak gerçekleştirilemedi. Şansölye Merkel yönetimi sırasında, Almanyanın ABdeki rolü, liderlik etmek veya üretmekten çok, korumaya ve önlemeye dayanmaktadır.

Almanyanın 2010 sonunda BHde anayasa reformu için tek taraflı Merkel girişimi, BHdeki hükümet kurma krizini kötüleştirdi ve hatta BH ve ABde öfkeye sebep olmuştur.[11] Şansölye Merkelin politikası, özellikle 2009dan beri BHde etkileşimden kopma olarak belirlenmiştir. Dolayısıyla Merkelin politikası, BHdeki sorunları çözmeden kontrol etmek olmuştur.[12] Ekonomik olarak, 2005-2020 döneminde BHnin Almanyaya ihracatı kademeli olarak yüksek seviyelere çıkarıldığı da görülmüştür (Şekil 1e bakınız).[13]

Şekil 1

Kaynak: Trading Economics

Son olarak, Almanya ve Rusyanın Barış Uygulama Konseyi Yürütme Kurulundaki rolleri yıkıcıydı. Rusyanın PICdeki yıkıcı rolü, Sırp tarafının ayrılıkçı fikirlerini destekledikleri ve her fırsatta Yüksek Temsilci Ofisine karşı çıktıkları için açıktır. Almanya ve Rusyanın PICdeki ana politikaları, BHde ihtilafli konularda rol almama isteksizleriydi.[14] Almanya 2010 yılında Bosnanın Üyelik Eylem Planını (MAP) reddederken, Türkiye BHnin MAPini güçlü bir şekilde destekledi. Türkiyenin Butmir sürecinden çıkarılmasının ardından, Türk Dışişleri Bakanı Sayın Ahmet Davutoğlu, BH ile Sırbistan arasında arabuluculuk rolleri üstlenerek, İstanbul Deklarasyonu ile sonuçlanmıştır. Butmir süreci, entitelerin veto yetkilerinin sınırlandırılmasını ve verimli kurumların oluşturulmasını amaçlayan 2009 yılında bir anayasal reform girişimiydi. Bu nedenle, Türkiyenin PICin Yönetim Kurulundaki tutarlı politikaları çok önemliydi.[15]

Bonn Yetkilerinin Kronolojisi ve Yasal Çerçevesi

9 Aralık 1997de Barış Uygulama Konseyi, Almanyanın Bonn kentinde toplandı ve bir Yüksek Temsilciye, Dayton antlaşmasının uygulanması için bağlayıcı kararlar ve nihai yetkinin verildiği sözde Bonn Yetkilerini duyurmuştur. Bonn Yetkileri, Yüksek Temsilci Ofisinin her idari düzeyde, barınma, eğitim, hukuk sistemi, vatandaşlık, anayasayı değiştirme, polis alanında, medya, görevden alma yetkisi, seçim yönetmeliği ve diğer birçok alanda müdahale etmesine veya politikalar oluşturmasına izin vermektedir.

Daha spesifik olarak, Yüksek Temsilci Ofisi; Bonn Yetkilerini, Bosna ulusunun sembolleri olan ulusal bayrak, milli marş ve seçim mühendisliği gibi konuları uygulatmak için kullandı. Bunu da milliyetçi olmayan partileri destekleyerek gerçekleştirdi.[16] Ancak, Yüksek Temsilci Ofisi (YTO), BH Cumhurbaşkanlığının Sırp ve Hırvat Temsilciliklerini bile

ihraç ederek pek çok alanda aşırı miktarda karar almıştır (Şekil 2'ye bakınız). Örneğin, Sırp entitesinin eski Başkanı olan, Nikola Poplašen, şu anda ki Sırp entitesinin Başkanı olan Milorad Dodike yetki vermeyi reddetmesinin ardından, 1999 yılında Yüksek Temsilci Westendorp tarafından görevden alınmıştır.[17] Özellikle Yüksek Temsilciler, İspanyadan Carlos Westendorp (1997-1999), Avusturyadan Wolfgang Petrich (1999-2002) ve Büyük Britanyadan Paddy Ashdown (2002-2006), engelleme politikasının üstesinden gelmek için Bonn Yetkilerini kapsamlı bir şekilde kullanmışlardır.

Öte yandan, eski Alman Yüksek Temsilci, Christian Schwarz-Schilling, herhangi bir düzen dayatmadan yaşamayı öğrenmek için, Bosnalıların zihniyetini değiştirmenin önemine inanmaktadır.[18][19] Buna ek olarak, Bonn Yetkilerinin kullanımı kolonizasyon süreciyle ilişkilidir. Bu nedenle, Carlos Westendorpun Wall Street Journala yaptığı açıklama çok önemlidir: Evet bu egemenlik ilkelerini göz ardı ediyor, ama ne olmuş? Bu sömürge sonrası duyarlılığın zamanı değil [*] Bölgenin sorunları ancak demokrasiye ve hukukun üstünlüğüne genel bir saygı gösterirsek çözülecektir.[20]

Şekil 2

Kaynak: Bart M. J. Szewczyk, The EU in Bosnia and Herzegovina: Powers, Decisions and Legitimacy...

Yüksek Temsilci, Carlos Westendorpa göre: Daytonı çok dikkatli okursanız...Eklenti 10 bana kendi otoritelerimi ve yetkilerimi yorumlama imkanı bile verir.[21] Bu nedenle, BH halkı ve seçilmiş temsilcileri kamuoyuna açık tartışmalardan dışlanmış ve meşruiyetleri, Yüksek Temsilci Ofisinin kapsamlı Bonn Yetkileri tarafından zayıflatılmıştır. Ek olarak, YTO yalnızca Barış Uygulama Konseyine karşı sorumludur, bu nedenle YTO kamuya karşı sorumlu değildir ve bu da Barış Uygulama Konseyinin meşruiyetini azaltmaktadır.[22] Bu nedenle, BHin Bonn Yetkilerinin kolaylaştırıcı rolü olması gerekirken daha çok uluslararası bir hamilik ve kontrollü demokrasi haline gelmesi eleştirilmektedir.[23] Bu nedenle, YTONin Bonn yetkilerinin kullanımına ilişkin daha kısıtlı sınırlar olmalıdır. Pek çok Hırvat siyasetçi, BH Cumhurbaşkanlığının mevcut Hırvat üyesi Željko Komšićin Boşnak seçmenler tarafından üçlü devlet başkanlığının Hırvat koltuğuna 2006, 2010 ve 2018de kapsamlı Bonn yetkileri nedeniyle seçildiğine inanmaktadırlar.[24]

Son olarak, Bonn yetkilerinin yasallığı çerçevesinde, bir bakış açısına göre, Bonn yetkilerinin bir yorumlama kuralı olarak değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Buna göre, Dayton antlaşmasının Eklenti 10un V ve II (1) (d) maddeleri Bonn yetkilerinin tam yasallığı için yeterli değildir, çünkü bu maddeler YTONin yerel aktörlere dayatmak yerine, koordine etmesine izin vermektedir. Madde II (1) (d) göre Yüksek Temsilcinin Yüksek Temsilci değerlendirdiği takdirde sivil uygulamayla bağlantılı olarak ortaya çıkan güçlüklerin çözümünü gerekli gördüğü şekilde kolaylaştıracağını[25] belirtmektedir. Bu bakış açısı, bir antlaşmanın yorumlanmasının önemini vurgulayan 1969 Viyana

Antlaşmalar Hukuku Sözleşmesinin (VCLT) 31. Maddesi ile de desteklenebilmektedir.[26] Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, YTOin Bonn yetkilerini onaylasa da YTO, BM Güvenlik Konseyinin bir organı bile olmadığı için bu yasallığı için yeterli değildir[27]

Başka bir bakış açısı, Bonn yetkilerinin meşru olduğunu vurgular çünkü AB, Dayton antlaşmasının sivil olarak uygulanmasını, YTOin fiili kontrolü yoluyla her zaman kontrol eder ve yönetir. Dahası, YTOin kullandığı gücün çoğu ABden gelmektedir; Avrupa Komisyonun doğrudan yardımı, EUFORun askeri varlığı ve AB üyeliğine nihai erişim. Özellikle, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, BM tüzüğüne VII. Bölümü kapsamındaki kararlarında YTOin Bonn Yetkilerine destek vermiştir.[28] Dolayısıyla bu yetkiler, kamuoyu tarafından desteklendiği için meşrudur.[29]

Christian Schmidtin Adaylığı ve AB-ABD İlişkileri Üzerindeki Etkileri

Nihayetinde, Almanya 20 Ocak 2021de Barış Uygulama Konseyi aracılığıyla Christian Schmidti BHnin bir sonraki Yüksek Temsilcisi olarak aday göstermiştir. Christian Schmidt, Şansölye Angela Merkelin kardeş partisi de olan Bavyera Hristiyan Sosyal Birliği CSUnun etkili bir üyesidir. Almanya Dışişleri Bakanlığına göre Almanya, Schmidti aday göstererek BHi tekrar uluslararası siyasi gündeme getirmek istemektedir ve BHnin kalkınmasına büyük ilgi göstermektedir. Schmidt, Federal Meclis üyesidir ve Balkanlardaki sorunların çözümüne ilişkin girişimlere katılmıştır. Almanyanın, Barış Uygulama Konseyi Yürütme Kurulu üyelerinin yakın koordinasyonu ile Schmidtin adaylık kararını aldığı da vurgulanmıştır.[30]

Ayrıca, Christian Schmidt, sırasıyla BH Cumhurbaşkanlığı Sırp ve Hırvat üyesi olan Milorad Dodik ve Dragan Čović'i ABnin İstikrar ve Ortaklık Sürecinin 2015 yılında uygulanmasına izin vermeleri konusunda ikna etmiştir. Christian Schmidtin adaylığı ayrıca, Hırvatistan Devletinin gelişimine katkılarında dolayı Ante Starčević Nişanı ile ödüllendirildiği için, Almanya ile Hırvatistan arasındaki güçlü dayanışmayı da göstermektedir.[31] Schmidt, Balkan Ülkelerinin AB üyeliğini aktif olarak desteklemektedir. Balkanlar ve Akdeniz üzerinden Avrupaya ulaşmak isteyen göçmenlere karşı muamele konusunda da hassastır. Almanyanın Rusya ile yakın bağları olmasına ve özellikle enerji ihtiyaçlarının karşılanması için iyi ilişkilerini korumak istemesine rağmen, Christian Schmidtin Rusyaya karşı son derece eleştirel olduğu bilinmektedir. Bununla birlikte, Almanyanın ani adaylığı, zamanlaması (Joe Bidenın göreve başlaması) ve Bidenın 20 Ocak 2021de BHe yeniden bir girişim olasılığına karşı, önceden yapılan bir hamle olarak şüpheli kabul edilmiştir. Bu nedenle, haklı eleştiriler, Almanyanın 12 yıl boyunca girişimde bulunmadıktan sonra neden aniden mevcut Yüksek Temsilci Valentin Inzkonun yerini almaya çalıştığı ile ilgilidir. Almanyanın adaylığı BHdeki bir politika değişikliğinden çok statükodan yana bir tercih olarak görülmektedir. Bu adaylık ABDye danışmadan alınırsa, AB ile ABD arasındaki bu birlik eksikliği, Bosna savaşında olduğu gibi, BHdeki siyasi bütünlüğü daha da kötüleştirecektir.[32]

YTO ve Bonn Yetkileri, Barış Uygulama Konseyinin (PIC) desteğine bağlıdır. Ancak Rusya, bir PIC üyesi olarak BH Cumhurbaşkanlığının Sırp üyesi Milorad Dodiki ve Sırp entitesinin

ayrılıkçı fikirlerini destekleyerek, YTONin çalışmalarını zayıflatmakta ısrarcı olmuştur. Bu nedenle, PICdeki ABD ve İngiltere dışında, Almanya ve Rusya gibi PIC Yönetim Kurulundaki diğer ülkeler, BHdeki yerel elitlere karşı direnmek yerine statükoyu korumayı tercih etmektedirler. Bu nedenle, Christian Schmidt, arkasında Batı birliği eksikliği oluşursa, etkisiz olacaktır. Almanyanın enerji ihtiyaçları ve Rusyanın Nordstream 2 boru hattına olan bağlılığı, Rusyanın BHdeki çıkarlarına itiraz etmemelerine de izin vermektedir. Dolayısıyla Bosna medyası, Almanyanın Joe Bidenın Rusyaya yönelik ihtilafı politikalarını, Christian Schmidtin adaylığı aracılığıyla BHyi kontrol ederek engellemeye çalıştığını kabul etmektedir.

Öte yandan, Rusyanın Sırbistan Büyükelçisi, Alexander Botsan-Kharchenko, Moskovanın Schmidtin YTOne yeni adaylığını onaylamadığını vurgulamıştır. BHe yeni temsilci atamak yerine YTONin kapatılmasının görüşülmesi gerektiğini de sözlerine eklemiştir. Rusya ayrıca YTONin adaylığının onaylanması için BM Güvenlik Konseyinde veto hakkına sahiptir.[33] Schmidtin aday gösterilmesinin bir başka nedeni de Berlinin BHde AB üyesi olmayan iki ülke, ABD ve İngiltere tarafından kontrol edilmesini istememesidir.[34] Genel olarak, Rusyanın muhalefetine karşı Schmidt adaylığı için AB ile ABD arasında tam bir birlik olup olmadığı hala belirsizdir.

Sonuç

Sonuç olarak, benim fikrime göre, BHnin diğer büyük güçlerin çıkarlarını tatmin etmek veya daha fazla Bonn yetkisi dayatmak için yeni Yüksek Temsilciler atmasına veya değiştirmesine gerek yoktur. BH ve halkının zihniyetlerini değiştirmek için, Srebrenica gibi 1948 İnsan Hakları Sözleşmesi hükümlerine göre soykırım olarak onaylanan, tüm savaş suçlarını kabul etmesi ve etnik milliyetçilik yapan politikacılara kararlı bir şekilde karşı durması için daha fazla rehberliğe ihtiyaçları bulunmaktadır. Böylece, Alexander Wendtin kolektif kimliği, normları ve kuralları, insanların etnik farklılıklarının üzerinde öncelenerek, BH devleti tarafından üretilebilir. Böylece BH toplumunda da ABde olduğu gibi biz duygusu oluşabilir. Dolayısıyla, değişim aşağıdan yukarıya doğru bir süreçten kaynaklanmalı ve sadece Türkiye, ABD, İngiltere ve umarız ki Almanya gibi güçlerin tüm yürekleriyle Bosna halkına yardım etmeleri gerekmektedir.

Almanya, etnik milliyetçilere karşı güçlü bir direniş göstererek ve ülkede daha iyi reformlar yaparak, BHde iyi niyetle hareket etmelidir. Almanya, BH konusundaki geleneksel politika dışı durumundan vazgeçmeli ve daha kararlı olarak, BHdeki etnik bazlı siyaset yapan elitlere karşı durmalıdır. Almanya ve AB, BHdeki her kritik karar için İngiltere ve ABDye danışmaları gerekmektedir. Christian Schmidt, Bonn yetkilerini şeffaf, eşit ve yasallaştırılmış bir şekilde ABD ve ABnin güçlü desteğiyle kullanması gerekmektedir. Sonuç olarak, Yüksek Temsilci adayı Christian Schmidt, halka açık duruşma yoluyla, gerçek bilgileri özetleyerek ve Dayton antlaşmasıyla yasal olarak ilişkilendirerek Bonn yetkilerinin meşruiyetini artırabilir.

Son olarak, Türkiye Bonn yetkilerinin, PIC Yönetim Kurulunda kullanımını tarafsız bir şekilde denetleyebilecek konumdadır. Uygulamaya göre, şimdiye kadar bu yetkilerin

kullanımına PIC Yönetim Kurulunda oy birliği ile karar verilmiştir. PIC Yönetim Kurulunda çoğunluk oyuyla karar verme prosedürü bulunmamaktadır. Bu bağlamda, Türkiye'nin PIC Yönetim Kurulundaki eşit sözünün, Bosna Hersek'in bütünlüğünün korunmasında ve özellikle Boşnakların haklarının savunulmasında kilit bir role sahip olduğunun altı çizilmelidir. Türkiye, PIC Yönetim Kurulundaki yerini titizlikle korumalıdır. Türkiye'nin PIC Yönetim Kurulundaki varlığı sadece BH'nin bütünlüğü için değil, aynı zamanda tüm Balkanlar ve dolayısıyla Avrupanın güvenliği ve istikrarı için bir sigortadır.

*Fotoğraf: Anadolu Agency and EU Observer

**Bu yazı 4 Nisan 2021 tarihinde Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) sitesinde İngilizce yayınlamıştır. Yazının orijinali için tıklayınız: <https://avim.org.tr/Blog/GERMANY-S-HIGH-REPRESENTATIVE-CANDIDATE-IN-BIH-CHRISTIAN-SCHMIDT-AND-HIS-POSSIBLE-USE-OF-BONN-POWERS-07-04-2021>

[1] Danijel Kovacevic, Bosnia Election Commission to Sue Dodik for Inciting National Hatred, *Balkan Insight*, 28 Ocak 2021, <https://balkaninsight.com/2021/01/28/bosnia-election-commission-to-sue-dodik-for-inciting-national-hatred/>

[2] Nejra Dzaferagic, Bosnians Mourn Victims of 1994 Sarajevo Market Massacre, *Balkan Insight*, 5 Şubat 2021, <https://balkaninsight.com/2021/02/05/bosnians-mourn-victims-of-1994-sarajevo-market-massacre/>

[3] Anja Vladislavljevic, UNHCR Presses Croatia to Halt Unlawful Border Pushbacks, *Balkan Insight*, 28 Ocak 2021, <https://balkaninsight.com/2021/01/28/unhcr-presses-croatia-to-halt-unlawful-border-pushbacks/>

[4] Milica Stojanovic, Corruption Perceptions Worsening in Balkans, Central Europe, Transparency Says, *Balkan Insight*, 28 Ocak 2021, <https://balkaninsight.com/2021/01/28/corruption-perceptions-worsening-in-balkans-central-europe-transparency-says/>

[5] Birgül Demirtaş, Ankara ve Berlinin Bosna Savaşına Yönelik Politikaları: Karşılaştırmalı Bir İnceleme, *Uluslararası İlişkiler/International Relations* 4, sy 13 (2007).

[6] Profile: Christian Schwarz-Schilling, *BBC News*, 30 Ocak 2006, <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/4662246.stm>

[7] Dayton at 25 - Bosnia and Herzegovina as a Transatlantic Challenge: Then and Now,

European Council on Foreign Relations (ECFR), *YouTube*, 17 Aralık 2020, <https://www.youtube.com/watch?v=1P6MCuLp7dA>

[8] Demirtaş, Ankara ve Berlinin Bosna Savaşına Yönelik Politikaları: Karşılaştırmalı Bir İnceleme.

[9] Bodo Weber, Germanys shift on Bosnia policy, *Democracy and Security in Southeastern Europe 2*, sy 6-7 (2011): 13-18.

[10] Weber, Germanys shift on Bosnia policy.

[11] Weber, Germanys shift on Bosnia policy.

[12] Weber, Germanys shift on Bosnia policy.

[13] Bosnia and Herzegovina Exports to Germany - 2003-2019 Data | 2021 Forecast, *TradingEconomics.com*, 2020, <https://tradingeconomics.com/bosnia-herzegovina/exports/germany>

[14] Kurt Bassuener ve Bodo Weber, Are we there yet? International impatience vs. a long-term strategy for a viable Bosnia (Democratization Policy Council, 2010), <http://www.democratizationpolicy.org/pdf/policybrief1.pdf>

[15] Bassuener and Weber, "Are we there yet."

[16] Niels van Willigen, From Nation-Building to Desecuritization in Bosnia and Herzegovina, *Security and Human Rights* 21, sy 2 (1 Haziran 2010): 127-38, <https://doi.org/10.1163/187502310791305864>

[17] Florian Bieber, Aid Dependency in Bosnian Politics and Civil Society: Failures and Successes of Post-War Peacebuilding in Bosnia-Herzegovina, *Croatian International Relations Review* 8, sy 26/27 (t.y.): 25-29.

[18] Christian Schwarz-Schilling, Article by Christian Schwarz-Schilling, High Representative for BiH: 'Bosnias Way Forward', *Office of the High Representative*, 17 Mart 2006, <http://www.ohr.int/article-by-christian-schwarz-schilling-high-representative-for-bih-bosnias-way-forward/>

[19] Schwarz-Schilling, Article by Christian Schwarz-Schilling..."

[20] Danijela Majstorović, Construction of Europeanization in the High Representatives

Discourse in Bosnia and Herzegovina, *Discourse & Society* 18, sy 5 (Eylül 2007): 627-51, <https://doi.org/10.1177/0957926507079635>.

[21] David Chandler, From Dayton to Europe, *International Peacekeeping* 12, sy 3 (Ekim 2005): 336-49, <https://doi.org/10.1080/13533310500074077>

[22] Richard Caplan, International Authority and State Building: The Case of Bosnia and Herzegovina, *Global Governance: A Review of Multilateralism and International Organizations* 10, sy 1 (3 Ağustos 2004): 53-65, <https://doi.org/10.1163/19426720-01001006>

[23] Dzenan Sahovic, Socio-Cultural Viability of International Intervention in War-Torn Societies: A Case Study of Bosnia Herzegovina, *DIVA*, 2018, <https://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A139949&dswid=-7122>

[24] Ivan Pepic, The next High Representative Must Reconsider European Power-Sharing Solutions for Bosnia, *New Eastern Europe*, 25 Ocak 2021, <https://neweasterneurope.eu/2021/01/25/the-next-high-representative-must-reconsider-european-power-sharing-solutions-for-bosnia/>

[25] Tim Banning, The Bonn Powers of the High Representative in Bosnia Herzegovina: Tracing a Legal Figment, *Goettingen Journal of International Law* 6, sy 6 (2014): 259-302.

[26] Banning, The Bonn Powers of the High Representative in Bosnia Herzegovina...

[27] Banning, The Bonn Powers of the High Representative in Bosnia Herzegovina...

[28] Bart M. J. Szewczyk, The EU in Bosnia and Herzegovina: Powers, Decisions and Legitimacy (Rochester, NY: papers.ssrn.com, 2010), https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1881717

[29] Szewczyk, The EU in Bosnia and Herzegovina: Powers, Decisions and Legitimacy...

[30] Kandidatur von Bundesminister A.D. Christian Schmidt Für Das Amt Des Hohen Repräsentanten Für Bosnien Und Herzegowina (Auswärtiges Amt, 20 Ocak 2021), <https://www.auswaertiges-amt.de/de/newsroom/-/2435772>

[31] Emir Suljagic ve Reuf Bajrovic, ANALYSIS □ a New High Representative in Bosnia?, *Anadolu Agency*, 8 Ocak 2021, <https://www.aa.com.tr/en/analysis/analysis-a-new-high-representative-in-bosnia/2102873>

[32] Kurt Bassuener ve Toby Vogel, [Opinion] Why Is Germany Rushing a New Bosnia High

Representative?, *EU Observer*, 27 Ocak 2021, <https://euobserver.com/opinion/150730>

[33] Y. Z., Russia Has Returned the Appointment of a New High Representative to the Beginning, *Sarajevo Times*, 14 Şubat 2021, <http://www.sarajevotimes.com/russia-has-returned-the-appointment-of-a-new-high-representative-to-the-beginning/>

[34] Jasmin Mujanovic, Germanys Push for New High Representative to Bosnia Is Worrying, *Balkan Insight*, 29 Aralık 2020, <https://balkaninsight.com/2020/12/29/germanys-push-for-new-high-representative-to-bosnia-is-worrying/>

Yazar hakkında :

Atıfta bulunmak için: SEVDİK, Senad. 2026. "ALMANYA'NIN BOSNA-HERSEK'TEKİ YÜKSEK TEMSİLCİ ADAYI, CHRISTIAN SCHMİDT VE ONUN MUHTEMEL BONN YETKİLERİNİ KULLANMASI - 02.05.2021." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Blog No.2021 / 31. Mayıs 05. Erişim Nisan 03, 2026. <https://www.avim.org.tr/public/Blog/ALMANYA-NIN-BOSNA-HERSEK-TEKI-YUKSEK-TEMSILCI-ADAYI-CHRISTIAN-SCHMIDT-VE-ONUN-MUHTEMEL-BONN-YETKILERINI-KULLANMASI-02-05-2021>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr

<https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır